

Оксана Коваль
к. п. н., доцент кафедри освітології і педагогіки,
Західноукраїнський національний університет

Вадим Рахліс
викладач кафедри освітології і педагогіки,
Західноукраїнський національний університет

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПРОФЕСІЙНИХ ПЕРЕМОВНИКІВ У КОНТЕКСТІ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ МАГІСТРАТУРИ

Зростання соціальної ролі особистості, гуманізація та демократизація суспільства, динамізм соціально-економічних і соціокультурних процесів, їх інтеграція й глобалізація засвідчують важливість проходження фахівцями різних напрямів спеціальної професійної підготовки з метою побудови конструктивних безконфліктних взаємин. Усе актуальнішими в світі стають професійні навички перемовника – фахівця з управління перемовинами, здатного організувати ефективну комунікацію між сторонами конфлікту, забезпечити між ними відносини співпраці для вирішення існуючої проблеми й спільного пошуку рішення, яке максимально враховувало б інтереси і бажання сторін, а також скоординувати сам перебіг перемовин задля досягнення заздалегідь визначеної цілі [3].

Люди можуть мати безліч дипломів, уміти красиво говорити, але зовсім не вміти домовлятися. Ця проблема найбільш гостро торкається фахівців кризових професій, яким вкрай потрібно мати навички ефективного ведення перемовин, особливо в екстремальних умовах та ситуаціях стресу.

Серед науковців, які вивчали досліджуване питання, виокремлюємо праці Н. Боженко, Д. Ван Скута, О. Демидович, Д. Джеймса, Г. Єрьоменко, Н. Калашник, О. Карман, К. Коберна, С. Коношенко, О. Малоці, А. Мара, С. Омельченко, Т. Орабіної, О. Павленко, А. Пекара, С. Сейднер, І. Трубавіної, Х. Чарльза [1; 2].

Сьогодні в Україні спостерігається нагальна потреба як у фахівцях із проведення перемовин, так і в концептуальному

обґрунтуванні їхньої професійної підготовки. Ефективні перемовини ґрунтуються на тих самих принципах, що й еволюція і прогрес: умінні зосереджуватися на визначеній меті, пристосовуватися, змінюватися за потреби, добре пам'ятати про минуле. Успішні перемовини вимагають стратегії, орієнтованої на досягнення мети. Для її вироблення необхідно мати позитивну установку, яка включає: демонстрацію поваги до протилежної сторони; позицію «виграш-виграш»; терпіння і вміння відчувати ситуацію; відмову від боротьби з опонентом.

Актуальність і доцільність зазначеної проблеми, необхідність її ґрунтовного вивчення зумовлені теоретико-практичною значущістю проблеми підготовки вузькопрофільних спеціалістів, формування компетентностей у неперервній професійній освіті для сучасної української науки.

Виходячи з усього вищевикладеного, у Західноукраїнському національному університеті відкрито міждисциплінарну освітньо-наукову магістерську програму «Перемовини та врегулювання конфліктів». Поштовхом для створення даної програми стало прагнення здійснити інноваційний внесок, своєрідний освітній прорив у суспільні трансформації в Україні через започаткування підготовки висококласних фахівців нової формації «Master Conduct Negotiation», які у своїй діяльності спиратимуться на теоретико-практичний досвід так званого академічного перехрестя психології, політології і менеджменту та професійно володітимуть портфелем ключових компетенцій використання інтерактивних інструментів і нових підходів до успішного ведення політичних, військових, торгівельних, гуманітарних та кризових перемовин в екстремальних умовах.

Взірцем для створення освітньої програми стали перші у світі міждисциплінарні програми такого типу Оксфордського університету, Єльського університету та магістерські програми підготовки професійних перемовників Колумбійського та Каліфорнійського університетів. Широка теоретична рамка, яку пропонують Британські та Північноамериканські університети, передбачає насамперед міцне психологічне підґрунтя для розвитку цінних навичок управління конфліктами, які можуть бути застосовані у роботі психологічного

консультанта, чи психотерапевта, у сфері управління людськими ресурсами, для розв'язання міжкультурних та громадських конфліктів, при укладанні корпоративних контрактів тощо. Цей досвід покладено в основу наповнення ОНП.

Програма готуватиме нових лідерів-миротворців не лише для України, а й світу, які в своїй професійній діяльності орієнтуватимуться на моральні цінності та принципи, психологічні техніки та закони; які готові через інноваційну діяльність, спираючись на розуміння міждисциплінарних зв'язків, здійснити власний внесок в трансформацію суспільного життя в Україні та за її межами.

Професійний перемовник повинен справляти бути стресостійким, мати навички медіатора, концентруватися на практичних питаннях врегулювання конфлікту, уникати політичних і релігійних диспутів зі своїми опонентами, прагнути до налагодження особистого контакту. Важливою навичкою для перемовника є вміння «активно слухати і чути», він повинен уміти спрямовувати діалог і керувати ним, концентруватися на виконанні необхідних деталей.

Ці та інші навички ведення кризових перемовин студенти ЗУНУ здобуватимуть, пройшовши попередній відбір та опанувавши програму «Перемовини та врегулювання конфліктів». По закінченні програми випускники можуть працювати кризовими психологами-перемовниками, радниками керівників силових структур, викладачами з ведення перемовин та управління конфліктами, директорами з продажу, комерційними, регіональними директорами, тренерами, експертами з коучингу перемовин, радниками акціонерів, стейкхолдерів, топ-менеджерів, експертами з примирення громадян при адміністраціях, арбітрами, фасилітаторами, політрадниками, перемовниками Національної поліції зі звільнення заручників та попередження терактів, перемовниками при МВС України зі звільнення полонених.

Сьогодні в Україні сформувалися всі умови як для визнання перемовників як представників окремої професії (потреба в таких фахівцях на державному рівні та в приватному секторі економіки, підприємницької діяльності), так і для формування системи їхньої

фахової підготовки, яка має бути забезпечена державою Україна для гарантування якості надання освітніх послуг у цій сфері [2].

Виходячи із вище викладеного, доцільно здійснювати спеціальну підготовку груп ведення переговорів за магістерською програмою, яка передбачає необхідну кількість годин аудиторних занять, проведення різних організаційно-діяльнісних ігор, залучення вітчизняних та зарубіжних практиків до навчального процесу, організація літніх шкіл, моделювання різноманітних сценаріїв розвитку переговорного процесу і використання можливостей соціально-психологічних тренінгів за різними напрямками, з метою формування в Україні переговорної культури.

Перелік використаних джерел

1. Вахнина В. В. Психологические особенности кризисных ситуаций переговорной деятельности сотрудников ОВД в рамках системно-ситуативного подхода. *Психопедагогика в правоохранительных органах*. Омск. №3 (58). 2014.
2. Рахліс В. Л. Компетентнісний підхід до фахової підготовки перемовників як представників інтегрованих професій. *Наукова скарбниця освіти Донеччини*. 2018. №2. С. 57–61.
3. Рахліс В. Л. Формування індивідуального стилю професійної діяльності як завдання системи фахової підготовки перемовника. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка*. Вип. 3–4. Чернігів: НУЧК. 2018. С. 19–23. (Серія: педагогічні науки).